

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าบอน

จัดทำโดย
กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภูมิใจและศักดิ์ศรี เกียรติภูมิแก่คนไทยสามารถปรับปรุงประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาให้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยในสามจังหวัดชายแดนใต้ให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้ดำเนินการจัดทำการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลป่าบอน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญให้เป็นปัจจุบันเพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้านต่อไป

ผู้จัดทำ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของ ท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและ สนับสนุนให้ประชาชนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้วยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภูมิใจและ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิแก่คนไทยสามารถปรับปรุงประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาให้กับชีวิตได้อย่าง เหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุง วิธีชีวิตของคนไทยในสามจังหวัดชายแดนใต้ให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน ได้เล็งเห็น ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิ มีความหมายว่า พื้น ชั้น พื้นเพ

ปัญญา หมายความว่า ความรอบรู้ ความรู้ทั่ว ความฉลาดเกิดแต่การเรียนรู้และการคิด

ภูมิปัญญา หมายถึง ความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและ ดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

การถ่ายทอดความรู้หรือการสอน หมายถึง บอกวิชาความรู้ให้แสดงเข้าใจโดยวิธีบอก หรือทำให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อให้รู้ตัวชั่ว

จากการศึกษาความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมคำว่า ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย สามารถรวบรวมได้ดังนี้

1) ภูมิปัญญา

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความคิด ความสามารถ ที่เป็นผลมาจากการใช้ ความคิดและสติปัญญาในการปรับตัวและดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม

ของชุมชน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น เรียนรู้ และสะสมมาเป็นระยะเวลานานสามารถใช้หรือปรับเปลี่ยนมาสร้างประโยชน์และแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

ภูมิปัญญาอาจเกิดจากประสบการณ์ของกลุ่มคนในชุมชนจากภายนอกชุมชนและ/หรือผลิตใหม่ หรือผลิตซ้ำขึ้นมาก็ได้

2) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หมายถึง รากฐานความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์และความรอบรู้ รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษและที่ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพการณ์ทางแวดล้อม และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

3) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หมายถึง องค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ของคนในชุมชนหรือท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นวิถีชีวิต มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมีความหมายเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนในท้องถิ่น

4) ภูมิปัญญาไทย (Thai Wisdom) หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยในด้านต่างๆ ที่เกิดจากการสะสม เลือกรสร และพัฒนาปรับปรุงอย่างมีระเบียบแบบแผนและมีรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการถ่ายทอดกันมาในสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันของผู้คนแต่ละยุคแต่ละสมัย

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายสะแปอิง ดามัน	14/2 หมู่ที่ 3 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	เป็นผู้นำดูแลพื้นที่ป่าปกปักษ์ทรัพยากร ท้องถิ่น โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ เป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ไม้โบราณ

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านการแพทย์ไทย

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายลาเต๊ะ หะยีปุเต๊ะ	หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	หมอสมนไพร / ความสามารถพิเศษด้าน การรักษาโดยใช้เวทมนต์	รักษาโรคภูสวด ปวดฟัน อาการบวมฟอก

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านเกษตรกรรม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายการิม แป้นะ	หมู่ 4 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	ปุ๋ยหมักชีวภาพ / สวนเศรษฐกิจพอเพียง	ใช้เป็นอาหารพืช / ปรับปรุงดิน
2	นายบาเหม สามีะ	หมู่ที่ 4 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	เพราะเห็ด / ทำปุ๋ยหมัก	ใช้ประกอบอาหาร/ ใช้เป็นอาหารพืช / ให้ ให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจด้านการเกษตร
3	นายดอเลาะ สามีะ	หมู่ที่ 5 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	สวนเศรษฐกิจพอเพียง/	ใช้เป็นอาหาร / ให้ความรู้แก่ผู้สนใจด้าน การเกษตร

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านภาษาและวรรณกรรม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายมาสา ลั่น มะสัน	22/2 ม.5 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี โรงเรียนบ้านนาค้อเหนือ ม.5 ต.ป่าบอน	สอนภาษามลายูกลาง (รู้มี) สอนศาสนาฟัรฎูอีน	ประชาชน เยาวชนมีความรู้ด้านภาษามลายู กลาง (รู้มี)

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านศิลปกรรม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายแหวฮามะ หะยีสูลง	หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	การขับร้อง/แสดงดีเกฮูลู	ความบันเทิง /ให้ความรู้เยาวชนรุ่นหลัง
2	นายอาบูฮาซัน บาฮอ	หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	อานาเซตกอมปิง (ดนตรีเคาะจังหวัด	ความบันเทิง /ให้ความรู้เยาวชนรุ่นหลัง

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านหัตถกรรม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายตือราเซะ โต๊ะเด็น	หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	เฟอร์นิเจอร์จากรากไม้	ของใช้ในบ้าน / ตกแต่งบ้าน
2	นายหามะ ลาเต๊ะ	หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	ตัดเย็บเสื้อโด้ป / หมวกกะปิเยาะ	เครื่องแต่งกายชาวมุสลิม
3	นายมารียำ สาหลำ	หมู่ที่ 2 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	ข้าวหลาม / ไก่กอละ	เป็นอาหาร / อาชีพเสริม
4	นางบีเบะ หะยีหามะ	หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	ขนมโรตีสีกรอบ	เป็นอาหาร / อาชีพเสริม
5	นางแวเยาะ ยามูยิมะ	หมู่ที่ 5 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	ขนมร่วงฝิง / ขนมซาลาเปา	เป็นอาหาร / อาชีพเสริม

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านอุตสาหกรรม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายมะสุตรี มะ	12 หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	ตัดเย็บชุดมลายู	เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับพี่น้องมุสลิม

แบบทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา ด้านปรัชญา ศาสนา ประเพณี (ด้านอื่นๆ)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อภูมิปัญญา	การใช้ประโยชน์
1	นายสะแปอิง มะโระ	42 หมู่ที่ 1 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	การถ่ายทอดวรรณคำสอน การบรรยาย ธรรม / การสืบทอดประเพณีการกวด ชนมอาชูร่อ	ความรู้ / ให้ความรู้เยาวชนรุ่นหลัง
2	นายสะมะแอ เจะสนิ	72 หมู่ที่ 5 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	การบรรยายธรรม / การสืบทอดประเพณี การกวดชนมอาชูร่อ	ความรู้ / ให้ความรู้เยาวชนรุ่นหลัง

นายการิม แป้นะ

นายบาหม สาเมาะ

นายมะสุตรี มะ ตัดเย็บเสื้อผ้ามลายู

นางแวเยาะ ยามูยีมะ อาหารพื้นบ้านประจำถิ่น

นายสะเป็ง มะโร๊ะ อิหม่ามประจำมัสยิดดารุสลาม

นายอาบูฮาซัน บาหอ

ด้านศิลปกรรม (ดนตรี การละเล่นพื้นบ้าน)

การขับร้องอานาเซตกุ่มป้ง (ดนตรีเคาะจังหวะ) ของสามจังหวัดชายแดนใต้

ภาพผลิตภัณฑ์รากไม้ (นายดีอราเซะ โต๊ะเด่น)

นายสมะแอ เจะสนี รักษาการอิหม่ามประจำมัสยิดบ้านนาค้อเหนือ

 บัตรประจำตัวประชาชน Thai National ID Card
เลขประจำตัวประชาชน 3 9402 00388 67 0
Identification Number

ชื่อตัวและชื่อสกุล **นาย สมะแอ เจะสนี**
Name **Mr. Samaae**
Last name **Chesni**
เกิดวันที่ **22 มี.ค. 2510**
Date of Birth **22 Mar. 1967**
ศาสนา อิสลาม

ที่อยู่ **72 หมู่ที่ 5 ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์**
จ.ปัตตานี
26 มี.ค. 2564
วันออกบัตร
26 Mar. 2021
Date of Issue

(นายธนาคม จงจิระ)
เจ้าพนักงานออกบัตร

21 มี.ค. 2573
วันบัตรหมดอายุ
21 Mar. 2030
Date of Expiry

9402-03-03261510